

Katowice, 13 czerwca 2016 r.

Założenia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Przełom Warty koło Mstowa PLH240026

Specjalny obszar ochrony siedlisk Przełom Warty koło Mstowa PLH240026 został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory. Ostoja Przełom Warty koło Mstowa została zatwierdzona przez Komisję Europejską jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (Decyzja Komisji 2011/64/UE z 10 stycznia 2011r.).

Obszar Przełom Warty koło Mstowa położony jest w gminach Mstów i Częstochowa. Obszar obejmuje odcinek doliny rzeki Warty od Mirowa do Skrzydlowa. Mimo dużego przekształcenia środowiska przyrodniczego przez człowieka, nadal zachował on w dużym stopniu charakter naturalny. Jego szata roślinna jest niezwykle zróżnicowana, co jest odzwierciedleniem dużej zmienności warunków siedliskowych. Występują tu, w różnym stopniu zachowania, zbiorowiska roślinne, reprezentujące wiele jednostek systematycznych: od zbiorowisk typowo wodnych, szuwarowych, wilgotnych i umiarkowanie wilgotnych łąk po murawy psammofilne i od zarośli nadrzecznych, poprzez olsy i łągi do grądów i świeżych borów sosnowych. W dolinie Warty zbiorowiska łąkowe z rzędu *Molinietalia* występują w pobliżu Mstowa. W okolicy Jaskrowa i Skrzydlowa występują także starorzecza, w wielu przypadkach dobrze zachowane. Są one typowo wykształcone i mają charakterystyczną dla tego typu siedlisk roślinność. Las grądowy "Gąszczyk" znajduje się w środkowej części Mirowskiego Przełomu Warty, na granicy gminy Mstów i miasta Częstochowy. Zajmuje on powierzchnię około 7 ha, położoną na północnym, bardzo stromym zboczu Przeprósnej Górki. Rośnie tu grąd subkontynentalny *Tilio-Carpinetum*, w odmianie małopolskiej, z licznym udziałem lipy szerokolistnej. U podnóża lasu ciągnie się pas starorzeczy z szuwarami trzcinowymi i łągowymi zagajnikami. Żyją tu m.in. kumak nizinny i bóbr. Ptaki są reprezentowane m.in. przez łabędzia niemego, perkozka, derkacza, bąka i błotniaka stawowego.

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 Przełom Warty koło Mstowa PLH240026 został wyznaczony dla ochrony siedlisk przyrodniczych: starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* (kod: 3150), zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (*Molinion*) (kod: 6410), grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) (kod: 9170).

Lista przedmiotów ochrony ww. obszaru Natura 2000 może jednak ulec weryfikacji w toku prac nad planem zadań ochronnych.

Przedmiotowy obszar Natura 2000 w całości lub w części nie pokrywa się z obszarem parku narodowego, rezerwatu przyrody. Natomiast pokrywa się z Parkiem Krajobrazowym Orlich Gniazd. Plan ochrony dla Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd nie zawiera zakresu, o którym mowa w art. 28 ust. 10 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.). Ponadto obszar Natura 2000 Przełom Warty koło Mstowa nie pokrywa się z terenem zarządzanym przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe. Mając na uwadze powyższe, w odniesieniu do obszaru Natura 2000

Spełniamy wymagania EMAS – zarządzamy urzędem efektywnie, oszczędnie i prośrodowiskowo

ul. Dąbrowskiego 22, 40-032 Katowice, tel.: 32 42-06-801, fax: 32 42-08-884, sekretariat.katowice@rdos.gov.pl, katowice.rdos.gov.pl

Przełom Warty koło Mstowa nie może mieć zatem zastosowania przepis art. 28 ust. 11 ustawy o ochronie przyrody tj. możliwość odstąpienia od sporządzenia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 lub jego części.

Zgodnie z art. 28 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura 2000 obowiązkowo sporządza się plan zadań ochronnych ustanawiany w drodze zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska na okres 10 lat.

Zarządzenie w sprawie planu zadań ochronnych winno być wydane w ciągu 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską, jako mającego znaczenie dla Wspólnoty.

Plan zadań ochronnych jest narzędziem zarządzania zasobami przyrody, dla których wyznaczono obszar Natura 2000. Podstawowym celem opracowania planu zadań ochronnych jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej ochrony, czyli zapewnienie, że siedliska przyrodnicze, dla ochrony których wyznaczono obszar, nie zostaną utracone. Plan ma określić aktualny stan przedmiotów ochrony, zagrożenia dla utrzymania lub osiągnięcia ich właściwego stanu przez co należy rozumieć zapewnienie ciągłości istnienia siedlisk przyrodniczych na danym terenie oraz niezbędne działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie, a także terenu i terminu ich wdrażania.

W świetle przepisów ustawy o ochronie przyrody, regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawiając plan zadań ochronnych, zobowiązany jest kierować się, przede wszystkim koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

W związku z tym, przyjmuje się następujące założenia do sporządzenia planu zadań ochronnych dla specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 Przełom Warty koło Mstowa.

1. Założenia podstawowe:

- 1) wyznaczenie zadań ochronnych na okres 10 lat (zgodnie z art. 28 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dla obszarów Natura 2000);
- 2) zapewnienie, że siedliska przyrodnicze, dla ochrony których wyznaczono obszar, nie zostaną utracone;
- 3) zapewnienie ciągłości istnienia siedlisk przyrodniczych na danym terenie oraz identyfikacja niezbędnych działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie, a także terenu i terminu ich wdrażania;
- 4) ustalenie działań ochronnych o charakterze „celowościowym”, tj. skoncentrowanych na osiągnięciu określonych efektów.

2. Założenia szczegółowe:

- 1) ustalenie kierunku ochrony na podstawie weryfikacji aktualnego stanu chronionych siedlisk przyrodniczych oraz tendencji zachodzących zmian (utrzymanie, zmniejszanie lub wzrost zajmowanej powierzchni). Dążenie do zapewnienia stanu środowiska, umożliwiającego utrzymanie siedlisk przyrodniczych;
- 2) ustalenie metod przeciwdziałania i ograniczenia następujących zidentyfikowanych zagrożeń dla utrzymania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, będących przedmiotami ochrony w ww. obszarze Natura 2000:
 - ewolucja biocenotyczna, sukcesja,
 - obce gatunki inwazyjne,
 - usuwanie martwych i umierających drzew,
 - wycinka lasu,

- przerzedzenie warstwy drzew,
 - zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – ogólnie,
 - zabudowa rozproszona,
 - pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych / obiektów rekreacyjnych,
 - turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych,
 - ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe,
 - wędkarstwo,
 - wandalizm,
 - pojazdy zmotoryzowane.
- 3) określenie ewentualnych innych zagrożeń dla stanu zachowania chronionych siedlisk przyrodniczych oraz sposobów przeciwdziałania ich skutkom;
 - 4) ustalenie działań w zakresie monitoringu;
 - 5) określenie wskazań do dokumentów planistycznych;
 - 6) określenie przesłanek sporządzania planu ochrony;
 - 7) stworzenie ewentualnego projektu weryfikacji Standardowego Formularza Danych obszaru i jego granic.

Uwzględniając przedmioty ochrony, a także zasób danych zgromadzonych przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Katowicach stwierdzono, że dla wypracowania prawidłowej strategii ochrony siedlisk przyrodniczych w procesie formułowania zapisów planu, konieczne będzie wykonanie ekspertyz w ww. zakresie.

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach zapewni możliwość aktywnego udziału wszystkich zainteresowanych w trakcie całego procesu wypracowywania ustaleń planu zadań ochronnych – do prac nad planem zostaną zaproszeni m.in. przedstawiciele samorządów, administracji wodnej, leśników, itd., a także naukowcy i przedstawiciele ekologicznych organizacji pozarządowych.

Zapisy planu zadań ochronnych będą wypracowane w wyniku kompromisu wszystkich zainteresowanych stron. Zasady ochrony obszaru będące wynikiem współpracy pozwolą zminimalizować potencjalne konflikty pomiędzy ochroną przyrody, a potrzebami rozwoju gospodarczego.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach będzie zamieszczał informacje o stopniu zaawansowania prac nad projektem planu zadań ochronnych oraz na bieżąco je uaktualniał na stronie internetowej <http://katowice.rdos.gov.pl> oraz szczegółowo określi sposób komunikowania się z zainteresowanymi osobami i podmiotami.